

Johann Cothmann Johann Flottwell

Disputatio Theologica De Peccato In Spiritum Sanctum

Rostochi[i]: Pedanus, 1634

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn739731556>

Druck Freier Zugang

Verk. v. J. Flotwel

F. Cothmann 16

R. U. theol. 1634.

DISPUTATIO THEOLOGICA
De
PECCATO
IN SPIRITUM
SANCTUM

quam

SUB PRESIDIO

JOHANNIS COTHMANNI
S. S. Theologiæ Doctoris &
Professoris

*publico ac placido discursui subijcit in Au-
ditorio majore ad diem 25 Octobr.*

JOHANNES Stottel Reg. Pruss.

ROSTOCHI,

Literis JOACHIMI PEDANI, Acad. Typog.
ANNO M. DC. XXXIV.

1634

בארהים

THESIS I.

Uo imprimis esse blasphemiarum genera, os
veritatis Christus ipse testatur. Matth. 12. 31.
inquiens. πᾶσι ἁμαρτίαις, καὶ βλασφημίαις ἀφε-
θῆσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλα-
σφημία ἐκ ἀφεθῆσεται τοῖς ἀνθρώποις. &c.

II. Quibus verbis, aliud peccatum: scil. blasphemiam
in Filium Dei, aliud in Spiritum S. esse Salvator declarat, non so-
lum hoc, sed & sequente versiculo.

III. Nos cum hâc vice de peccato in Spiritum S. differere
voluerimus, rem aggrediemur, eamq. ut meliori ordine profe-
quamur, hâc insistemus methodo. I. Peccati hujus essentiam
quid scil. sit inquirem⁹. II. *μετὰ ταῦτα* quædâ annotabim⁹
III. Quæstiones aliquot explicabim⁹. Tu, autē Sancto Spi-
ritus, aperi oculos ac mentem nostram, ut peccatum hoc rectè
considerare, angue caneq. pejus fugere possimus.

CAPUT: I.

Peccati in Spiritum S. essentiam indagans.

IV. Antequam dicamus, quid peccatum in Spiritum S.
sit necessum est, ut prius exploremus: An etiam sit tale pecca-
tum quod in Spiritum S. committatur. Esse autem tale pec-
catum sequentia dicta comprobant. Ubi observandum, quod

A 2

quedam

quaedam dicta loquuntur de hujus peccati Existentiâ quod sit &
quaedam verò de hujus essentiâ. quid sit.

V. De existentiâ loquuntur dicta 1. *March. 12. v. 31. & 32.*
πᾶσα ἁμαρτία, ἡ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις
ἢ δὲ τῷ πνεύματι βλασφημία ἐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.
v. 32. ἡ ὅς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται
αὐτῷ, ὃς δὲ ἂν εἴπῃ κατὰ τῷ πνεύματος τῷ ἀγίῳ ἐκ ἀφεθήσεται
αὐτῷ, ὅτι ἐν τῷ αἰῶνι, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι.

VI. 2. *Marc. 3. 28.* Ἐμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθή-
σεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ἡ βλασφη-
μία, ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν v. 29. Ὅς δὲ ἂν βλασφημήσῃ εἰς
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ ἔχῃ ἀφῆσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἐν ὅσῳ
ἔστιν αἰωνία κρίσις.

VII. 3. *Luc. 12. 10.* Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἀφεθήσεται αὐτῷ, τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφη-
μήσῃ ἐκ ἀφεθήσεται.

VIII. In his dictis expresse salvator peccatum tale esse
affirmat, quando 1. opponit blasphemiam communem & βλα-
σφημίαν τοῦ πνεύματος & sic 2. discrimen facit inter peccata
κατὰ τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου & peccata κατὰ τῷ πνεύματος τῷ
ἀγίῳ.

IX. De peccati hujus essentiâ loquuntur dicta. 1. *Heb.*
6. v. 4. ἀδύνατον γὰρ τὴν ἀπαξ φωτισθέντας γενομένους π τῆς
δαρείας τῆς ἐπουρανίας, ἡ μετὰ τὴν γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου.
v. 5. Καὶ καλὸν γενομένους δεῖ ῥῆμα, δυνάμεις π μέλλοντος
αἰῶνος. v. 6. Καὶ παραπεισθέντας, πάλιν ἀνακαινίζεν εἰς μετάνοι-
αν ἀνασωθέντας εαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἡ παραδειγματί-
ζοντας.

X. 2. *Hebreor. 10. v. 26.* Ἐκδοίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν,
μὴ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, ἐκ ἐπιπέλα ἁμαρ-
τιῶν ἀπολείπεται ἰουσία.

XI. Di-

XI. Dicta hæc, quæ de hujus peccati essentiâ loquuntur, desumpta sunt ex Epistolâ ad Hebræos, ubi sciendum quod veteres citante D. Affelmanno p. m. in disp. de peccat. in Spir. S. thes. 6. ut Tertullianus Cyprianus Lactantius & nonnulli recentiores Epistolam ad Hebræos suppositiciam esse dixerint. unde factum, quod prisca Episcopi Romani, eandem e canonis expunxerint, totis ferè annis 400, usq. ad Innocentium Primum. Et hoc exinde factum est, quia hanc Epistolam sacra scripturæ, præsertim hæc antè citata dicta, expressè contradicere putabant quando affirmare videntur, quod lapsis post baptismum omnîs gratia denegeretur, & illis impossibile sit ad vitam æternam reverti. In quam sententiam descenderunt olim Novatiani, qui se Catharos appellarunt. (teste August. & Ambros. & in Poloniâ Phocimiani, qui hæc dicta hujus Epistolæ pro se facere arbitrantur.

XII. Sed quando rem altius consideramus, dicta hæc de Peccato, non quorvis, sed in Spiritum S. loqui observabimus, quam sententiam ex coherentia capitul. 2. 3. 4. 5. & 6. probamus. Alloquitur enim autor hujus Epistolæ Hebræos, de religione Christianâ certos & confirmatos, ab eâ verò scientes, & contra conscientiam deficere molientes. ut apparet ex cap. 5. v. II. usq. ad finem & cap. 6. v. 1. 2. 3. Ubi Auditores suos alloquitur, qui Christianam doctrinam receperant qui gustaverant donum cælestis & quidem inter alia dona Spiritus S. extraordinaria, quod indicat c. 6. v. 2. ubi mentionem facit manuum impositionis. Nam tunc temporis Apostoli imposuerunt manus, super homines, & statim acceperunt Spiritum S. ut videre est. Act. 6. v. 6. & 8. c. 8. v. 17. 18. 19. & quod Spiritus S. dona linguarum variatum & his similia vel significet Act. 19. v. 2. vel ipse efficiat patet Act. 10. 44. & seq. In c. 2. v. 1. 2. 3. seq. taxat Hebræos retrogrados qui ex verbo Dei de gra-

ciâ Spiritus S. eruditi Apostasiam committere volebant quando inquit. Propterea oportet nos eo magis attendere, ipsi qua audivimus, ne quando perfluamus &c. Capite 3. v. 6. dicit, quod de spe & fiducia quidem glorientur. Sed optat ut usq; ad firmam firmam retineant, ut ex toto hoc capite appareat. Vide inter cetera. v. 14. Capite 4. v. 1. 2. 3. &c. & præsertim v. 11. dicit. Studeamus igitur ingredi, in illam requiem, ne quis in idem incidat contumaciae exemplum. Ubi expresse dicit quod contumaces futuri sint si talia patrarint. Quando ergo Auctor hujus Epistolæ inquit in cap. 6. Fieri non potest, ut qui &c. tunc hæc verba de Hebræis intelligit, qui in fundamento veræ religionis sunt perfectè informati, miraculis confirmati de eâ certi quod sit una, vera & Apostolica religio, illam verò scientes sine causa, & contumaciter rejiciunt. ut appareat ex textu & ex tota Epistolâ in qua monet ne deficient à veritate semel agnitâ. Sic enim peccatum in Spiritum S. committent. v. 18. In cap. 10. v. 19. & seqq. monet ne deficient. nam subjungit. v. 26. Nam si ultero peccaverimus &c. & v. 29. quanto acerbioris supplicio dignus censebitur, qui, &c. & qui Spiritum gratiæ contumeliâ affecerit. Appareat ergo quod autor loquatur de peccato in Spiritum S. in his dictis.

XIII. Hæc sunt principaliora dicta, quæ de peccati in Spiritum S. tum Existentiâ, tum essentiâ loquuntur, nunc porro specialius inquirendum est, quid sit peccatum in Spiritum S.

XIV. Explicanda autem prius venit I. vox peccati, cujus homonymia, & synonymia alio loco tradita est; Notandum saltem, quod peccatum hoc loco non sumatur, pro originali: sed has omnes homines, qui sunt carnaliter nati Peccati in Spiritum S. essent rei: sed pro actu *ἐνώπιον*, cui tamen aliquid habitualis malitiæ est annexum.

XV. 2. Vo.

XV. 2. Vocem Spiritus quod attinet, sciendum quod sic ex numero τῶν πῶδαχως λεγομένων, de quo vide passim & inter ceteros B. Chemnitzium in Locis Com. Flacium sub voce Spiritus. D. Gerhardum. Quando autem Spiritus de divinitate usurpatur, sumitur vel Essentialiter vel Personaliter. Quando Essentialiter usurpatur, sumitur 1. Communiter, pro ὁμοια & Essentiâ divinâ, tribus personis communi, sic Pater est Spiritus; Filius est Spiritus, Spiritus S. est Spiritus, unde Deus dicitur Spiritus. Johan. 4. 24. 2. Speciatim, pro naturâ divinâ filij. Sic dicitur Christus vivificatus Spiritu. 1. Pet. 3. 18. Personaliter sumitur pro certâ personâ divinitatis, quâ verè, realiter, & per se subsistit, Et hoc sensu hîc nobis dicitur, Peccatum in Spiritum S. nempe in certam divinitatis personam commissum, quâ ratione autem sic dicatur, infra Quæst. 1. dicetur.

XVI. Dicitur alias Blasphemia Spiritus Matth. 12. v. 31; non quod Spiritus Sanctus blasphemiam efficiat, & causa ejus sit. Sed quia ipse & ejus officium blasphemij, afficiatur, ut liquet ex v. 32. ubi dicitur λόγος τῆ πνεύματος τῆ ἀγίας & Lutherus inquit. (in caput. 2. Epist. ad Gal.) Monendum est Hebræos constructionem Genitivi, variè accipere, jam activè, jam passivè. Id quod sæpe obscurare solet sententiam, ut gloria DEI &c: nos plerumq; tales sententias passivè exponimus sic & hoc loco passivè explicandum est.

XVII. Item: Dicitur Peccatum irremissibile. quâ ratione, infra dicetur. Item Peccatum ad mortem. 1. Job. 5. 26. non tam ratione reatus, quam respectu infallibilis damnationis, ut inquit. B. Meisner. in Ἀποστολ. decad. 1. pag. 316.

XVIII. Dicitur autem nobis de hoc peccato & ejus essentia; sciendum est; rem esse arduam & difficilem;

lem; Deo autem adjuvante quadantenus eam perspicuam reddemus, si non modò illa quæ jam dicta sunt, sed etiam præcipuè Essentialia requisita pro ut à nobis describuntur, & in Exemplis declarantur observaverimus. Sic igitur:

XIX. ESSENTIALE REQUISITUM. I.

Ad peccatum in Spiritum S. requiritur

**Certa sufficiens & Evidens Cœlestis veritatis
cognitio.**

Hoc I. statuitur ab Auctore Epistolæ ad Hebræos cap. 10. 27° ubi dicit peccatores in Spiritum S. peccare μή τὸ λαβεῖν τῆν ἐπιγνώσιν τῆς ἀληθείας, & Heb. 6. 4. dicit, quod fuerint antea illuminati & Dei donum gustaverint.

XX. Duo autem dicuntur in hoc requisito, Primò, Cognitio. Secundo Cognitio Veritatis, Ad primum quod attinet, requiritur ut cognitio illa sufficiens, perfecta ac certa sit. Illa autem duplex est; una παιδαγωγικὴ ἢ καμωτικὴ literalis & externa; altera πνευματικὴ, Spiritualis, & interna, hæc fidelum est, quos Spiritus S. per regenerationem sanctificavit, justificavit, & per gratiosam præsentiam in cordibus obfirmavit: hæc abesse potest, uti multa restantur exempla; Illa non renatorum est, complectens certitudinem sufficientem, & evidentem, quâ quis in corde suo convictus est, veritatem divinam certissimam esse, hæc nunquam abesse potest.

XXI. Relinquitur ergo, quod peccatores in Spiritum S. cognitionem doctrinæ habere oporteat quam in corde suo veram esse sciant; Et ut Spiritus S. in illis antè se ita exeruerit, sive miraculo, sive sermone sapientiæ aut scientiæ, vel
certè

certè virtute alià, ut jam Spiritus S. certà ratione agnoscat, si debeat in illum peccatum & blasphemia committi. Martin, Bucer. in cap. 12. Matth. Si enim hoc abest, & quis per ignorantiam vel de veritate divinà anceps, aut de eà in conscientia suà non convictus blasphemiam effuderit, non in Spiritum S. peccat, sed in filium, & remissionem consequi potest, quale exemplum habemus in Paulo 1. Tim. 1. 13. ubi ipse dicit. τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον, καὶ δίκαιον, καὶ ὑβριστὴν, ἀλλ' ἐλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ.

XXII. Secundum quod attinet requiritur cognitio veritatis Evangelicæ, uti videre est ex totâ Epistola Hebraeorum non ergo versatur circa mores & vitam. Consistit autem veritas Dei in duobus 1. in factis & miraculis, quæ si quis blasphemijs proscindat, & à Spiritu S. profecta sciat, peccatum in Spiritum S. patrare non immeritò putatur. 2. in Doctrinâ Dei quæ consistit in lege & Evangelio.

XXIII. Quæritur jam, An peccatum in Spiritum Sanctum committatur, contra legem, vel Evangelium? Respond. Statuunt Theologi potissimum versari circa Evangelium, certo respectu etiam circa legem, non quatenus est norma operum: alias omne peccatum morale contra normam operum commissum, esset peccatum in Spiritum Sanctum. Sed quatenus lex consideratur ut est verbum Dei, ut pars fidei & doctrinæ; tunc etiam quis circa legem peccare potest, in Spiritum S. eam nimirum blasphemando, & pro doctrinâ Dei non agnoscendo. Vide. B. Meisner. Decad. I. Αὐθῶν. pag. III. 831.

XXIV. Ex his manifestum est, peccatores in Spiritum S. potissimum esse viros doctos ac eruditos, & quidem in Ecclesiâ, qui legerunt biblia, & de veritate Dei confirmati sunt, non

B

iam

tam facile Laicos, qui tamen etiam peccatum hoc committere possunt, quando miracula quæ Dei esse sciunt, blasphemare incipiunt.

XXV. II. Ceream veritatis cognitionem requiri. Probatur ab Exemplo Phariseorum, quos Christus hujus peccati pronuntiavit reos, qui Christi doctrinam & miracula blasphemarunt. Illi autem doctrinam ejus veram sciebant, & de hac in cordibus suis convicti fuerunt, cui resistere non potuerunt Matt. 22. 16. Joh. 3. 2. & alibi passim.

XXVI. ESSENTIALE REQUISITUM. II. EST
Agnitæ Veritatis, malitiosa, voluntaria, &
destinato consilio facta, abne-
gatio.

Quod hoc requisitum de formali hujus peccati sit, indicat Autor Epistola ad Hebræ: 10. 26. quando dicit: Si ex conscientia peccaverimus, id est, voluntariè & spontè, quo vocabulo peccatores volenter scienter, & sic maliciosè peccare indicat. Dicit autem quod veritatem cælestem 1. abnegent. 2. voluntariè, 3. & maliciosè. Hoc probat in cap. 6. 6. quando dicit quod sint, *negexpenovtas*, hoc est prolapsi, dum veritatem prolapsendo abnegant, ubi indigitatur terminus à quo, nempe à veritate divinâ, eaq; agnitâ & confirmatâ. Est autem illa abnegatio planè voluntaria, quod modò dictum ex cap. 10. 26. quando dicit, si ex conscientia ultro & voluntariè peccaverimus, hoc est contra conscientiam. Ubi excluditur si quis metu periculorum territus, vel ab hæresicis circumventus, vel gravitate tormentorum victus, veritatem divinam abnegat, qualis abnegatio erat Petri, qui scienter quidem, veruntamen non ex merâ & pravâ animi malitiâ Christum abnegavit, sed ex metu periculâ

periculi & mortis timore, unde qui ita peccat, nisi postmodum
voluntariè in blasphemiâ permanserit, veniam peccati consequi
potest, uti consecutus est Petrus.

XXVII. Peccant & abnegant præterea veritatem etiam
malitiosè, nam qui sponte & voluntariè malum aliquod patras,
quod malefactum novit, ille malitiosè peccat. Sic hi peccatores
scientes à veritatis viâ discedunt, utiq; etiam malitiosè eam ab-
negant. Si enim quis reus coram iudice accusatus, ab accu-
satione suâ, auxilio advocati cujusdam absolvi posse sciret, et-
iam advocatum adstantem videret, ac media absolutionis pro-
ponentem audiret, ipsum autem abijceret, ipsius media contem-
neret, nonne ille malitiosè, & scienter peccaret, & ab omni-
bus pro insano & demente haberetur? Sic etiam peccatores in
Spiritus S. quia sciunt divinam veritatem esse verissimam,
sciunt etiam Spiritum S. esse πρῶτον & advocatum fidelis-
simum, nihilominus tamen ipsius doctrinam contemnunt, & i-
psum scienter abnegant. Annon ergò malitiosè & destinato a-
nimi consilio peccant?

XXVIII. Exemplum præbent Pharisei; Illi Christum
1. abnegarunt ejus miracula repudiarunt, ac doctrinam Spiri-
tus S. contempserunt, uti patet ex historiâ 2. idq; spontè nullâ ex-
terna coacti causâ, sed merâ malitiâ, ita ut Athanasius ipse dicat
Tom. I. supra dictum Christi Matth. 12. 32. ἡ ὅς ἐν ἐπι λέ-
γοι &c. de phariseis hisce. Faciebant autem illud,
nulla aliâ de causâ, quam ut eum, qui talia faceret, infi-
ciarentur, & Deum & Dei Filium.

XXIX. ESSENTIALE REQUISITUM III. EST

Divinæ veritatis oppugnatio.

Quod hoc similiter sit de formali hujus peccati, rectis est

B 2

AUTOR

autor Epistolæ ad Heb. 10. 29. ubi dicit, quod hi peccatores
יוֹדֵי דֵי־דֵי־נִגְזַרְתָּ מִתּוֹרַת יְהוָה, id est conculcent, quod non solum
pedibus conculcare significat, Matth. 5. 13. Sed & de corde u-
surpatur, ex quo pravi affectus prodeunt Matth. 7. 6. Quo
vocabulo autor Epistolæ hos peccatores, non solum veritatem
Evangelij, externè rabiose & hostiliter, sed & in corde suo per-
verse oppugnare indigitat.

XXX. Licet autem priori modo id non semper armis ma-
nibus, pedibus, ferro &c. committere possint, & veritatem di-
vinam oppugnare, tamen posteriori in cordibus suis veritatem
divinam oppugnationibus hostilibus, cum voce calamo &c. oppri-
mi unice allaborant. Imo alijs calcet talia parrandi addunt,
alios rogant, conducunt, ut non solum veritatem divinam,
sed & ipsius cultores graviter & hostiliter oppugnent.

XXXI. Exemplum habemus in Phariseis, hoc peccatum
committentibus manifestum. Illi namq. semper Christo re-
sisterunt, ac non solum doctrinam ejus abnegarunt, sed & publi-
cè oppugnarunt, quando alios ad ipsum decipiendum ablega-
runt, Matth. 22. v. 23. quo occasionem eum necandi, arripe-
rent, vide. Joh. 8. 59.

XXXII. ESSENTIALE REQUISITUM. IV. EST

Oppugnatæ Veritatis Blasphematio

Blasphemia dicitur ἀβλασμία noceo seu ludo & ὄψων fama,
ita ut fama noceat. Hebræis dicitur בְּלַשְׁמָה אֶת־יְהוָה blasphema-
vit vel קַלְלָה אֶת־יְהוָה levis fuit. in Psal. 109. maledixit con-
vitiatus est. Est autem Blasphemia alia simplex alia hæ-
reticalis. Suarez c. 5. p. 287. Simplex est, quæ non impin-
git in fidei veritatem ut sunt omnes blasphemias, quæ proferun-
tur per modos operandi, imperandi aut imprecandi. hæc hic pri-
marie

marid non attenditur. Hæreticalis quæ impingit in fidei do-
ctrinam. Eff^{us} vel externa vel interna. Interna est cor-
dis, quando aliquis cogitationibus, vel colloquio mentali Deum,
maledictis, afficit. Matth. 12. 25. dicitur, quod Christus
cognoverit Phariseorū cogitationes blasphemantes. Si-
militer Matth. 15. 19. Ex τῆς καρδίας ἐξέρχονται βλασφημίαι
Externa est oris, quando quis ea, quæ colloquio mentali
meditatus est, exterius per sermonem profert & dicitur
Blasphemia oris. Utraq; hoc loco attenditur. Thomas in-
quit. Blasphemia est vitium, quo aliquid Deo detrahi-
tur, quod ei convenit, vel tribuitur, quod ei non con-
venit. Augustinus lib. 2. de moribus Manichæor. c. 11.
Blasphemia est, cum aliqua mala dicuntur de bonis,
Hugo. de Sancto. viii. lib. de fruct. carn. & Spirit. c. 6. in-
quit. Blasphemia est cum quâdam probrosa irreligio-
sitate, & diminutione honoris divini vituperium ac
convitium &c.

XXXIII. Quod autem Blasphemia de essentialibus requi-
sitis sit, indicatur in Epistolâ ad Hebr: cap. 6. 6. ubi dicitur,
quod peccatores in Spiritum S. filium DEI πνευματισμοῦ
Quid vero πνευματισμὸς sit, notum est ex. Lexicographis,
nimirum ignomina exponere, & quidem palam, ut omnibus in-
stat Exempli sit, ita etiam usurpatur Matth. 1. 19. ubi legitur
de Josepho, quod Mariam noluerit πνευματισμοῦ. Dici-
tur porro cap. 10. 29. quod peccatores Spiritum gratia contu-
meliam afficiant.

XXXIV. Exemplum habemus in Phariseis in Spiri-
tum S. peccantibus. Illi enim Christum externè in operibus,
& internè blasphemis persecuti sunt. Sic Matth. 9. 34. di-
cunt ἐν τῷ ἄρῳ τῶν δαιμονίων ἐμβαλετὰ δαιμόνια Marc.

3. 30. quod Christus Spiritum impurum habeat Joh. 8. 48. dicunt Christum dæmonium habere.

XXX. ESSENTIALE REQUISITUM. V. EST
Omnium salutis mediorum abjectio.

Hoc rursus indicat Autor in Epistola ad Heb. 6. dum tales homines Christum rursus crucifigere c. 10. conculcare filium Dei, & sanguinem fœderis profanum ducere affirmat; Quibus verbis indicat, quod hi peccatores verum medium salutis reiiciant & contemnant, quod est filij Dei ipsius verbum, & sanguis fœderis.

XXXVI. Exemplum habemus in Phariseis, quos quando Christus in viam veritatis ducere voluit, Christum contempserunt, illum, unâ cum verbo suo ludibrio exposuerunt, sicut id abunde historia Evangelica testatur.

XXXVII. Hæc sunt illa præcipua essentialia requisita, quæ nobis in Epistola ad Hebræos describuntur, quæ si observaverimus, quoddammodo naturam hujus peccati cognoscere poterimus, & talis emerget descriptio. Peccatum in Spiritum S. est peccatum contra agnitâ & evidentem veritatē, cœlestē, spontaneâ abnegatione, cum pertinaci impugnatione, voluntariâ Blasphemiâ, & omnium mediorum abjectione commissum.

XXXVIII. Ex quo intelligitur peccatum hoc post lapsum primævum omnium esse gravissimum, adeoq; irremissibile, conjunctum cum induratione, & finali impenitentiâ, pro quo, si certo nobis constaret, orandū non est, quæ adjuncta cū in sequentibus porismatibus fusius explicabuntur, ad secundū progrediemur caput.

CAPUT: II.

Πόρισμα quædam proponens.

Πόρισμα I.

XXIX. Ad Constitutionem peccati in Spiritum Sanctum

Sanctum oportet enumerata quinque requisita conjunctim concurrere, non separatim. Ratio, est, quia haec requisita sunt de essentia ac formali hujus peccati non seorsim sed conjunctim considerata. Si igitur unum aut alterum horum deerit, peccatum in Spiritum Sanctum nec dici potest nec debet.

XL. Hoc liquet ex exemplis utpote Pauli, ille enim 1. veritatem divinam oppugnavit, & rabiose discipulos Christi persecutus est Actor. 9. v. 1. & 13. 2. eandem non solum ipse blasphemavit, sed & alios ad blasphemandum instigavit, Actor. 26. II: 1. Tim. 1. 13. Verum, quia cetera requisita aberant, nempe veritatis divinae agnitio 1. Tim. 1. 13. & veritatis agnitae abnegatio, ac mediolorum salutis rejectio Actor. 9. 19 peccatum in Spiritum S. non fuit, ideoque poenitentiam agens remissionem consecutus est.

XLl. Sic Petrus duo priora requisita habuit nempe veritatis divinae agnitionem, 2. eam abnegavit: quia verò alia aberant, peccatum in Spiritu S. non commisit. Quando autem nobis exemplum proponitur, semper enumerata requisita adesse reperimus, uti in Pharisaeis, quemadmodum supra dictum est.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ II.

XLII. FINALIS IMPENITENTIA NON EST PECCATUM IN SPIRITUM SANCTUM. Assertionis nostrae ansam praebet Augustinus, quando passim peccatum in Spiritum S. de quo Christus loquitur, finalem impenitentiam esse affirmat. Verum, quoniam haec non est ex essentialibus requisitis, itaq. non est de essentia hujus peccati, sed communis est omnibus alijs peccatis irremissis. Sic latro, fur & alij quando moriuntur sine poenitentia, non committunt peccatum in Spiritum S. Etsi vel maxime esset, tamen esset unicum requisitum, quod, ut ex praecedenti contextu liquet, non constituit pecca-

626

nam in Spiritum S. Adhuc, Peccatum in Spiritum S. comi-
tatur blasphemia. Finale impenitentiam non comitatur Bla-
sphemia. Ergo finalis impenitentia non est peccatū in Spiritū S.

Πόρομα III.

**XLIII. INCREDULITAS NON EST PEC-
CATUM IN SPIRITUM S.** neq; qui in Christum
non credit, aut in peccato perseverat, peccatum in Spi-
ritum Sanctum committit. In contraria opinione est Zwin-
glius. Tom. I. & 4. in caput Matth. 12. Hoc autem non ve-
rum esse ex supra dictis videre est; Tum multa absurda inde o-
rerentur, ut pote omnes gentes, apud eos enim est incredulitas,
& omnes infantes ante Baptismum committere peccatum in
Spiritum Sanctum, Præterea increduli possunt converteri, Pec-
catores in Spiritum S. non possunt converteri. Non dicam jam,
quod incredulitas finalis de essentia hujus peccati non sit. Nec o-
mnia essentialia requisita in illâ concurrere. Relinquitur ergo
peccatum in Spiritum S. non esse ipsam incredulitatem.

Πόρομα IV.

**XLIV. Peccatum IN SPIRITUM S. EST IRRE-
MISSIBILE.** Sic enim Salvator ipse dicit Matth. 12. 31. ἢ
τὸ πνεύματος βλασφημία ἔκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις & v.
32. ἔκ ἀφεθήσεται ἔτι ἐν τῷ αἰῶνι, ἔτι ἐν τῷ μέλλοντι. I-
tem Hebr. 6. 6. dicitur ἀδύνατον esse peccatores in Spiritum S.
παλὶν ἀνακαινίζεν εἰς μετάνοιαν. Ex quibus, & alijs dictis pec-
catum hoc remitti non posse constat.

**XLV. Notandum autem h. quod peccatum aliud sit irro-
missum, aliud irremissibile. Peccatum irremissum dicitur,
quod actu non est remissum, potentiâ vero remitti possit. Irre-
missibile autem dicitur, quod nec actu, nec potentiâ remitti pos-
sit. Priori modo omnia alia peccata, si absuerit pœnitentia, di-
cuntur irremissa, nō quod remitti non poterint, sed quia ob absē-**

tem

tem pœnitentiam irremissa permanserint. Posteriori modo Peccatum in Spiritum S. ita dicitur, quia nunquam potest remitti, idq non simpliciter, à parte Dei, sed à parte hominum. Istis enim hominibus, tale peccatum patransibus, impossibile est, ad pœnitentiam reverti Heb. 6. 6. quoniam medium illam adipiscendi, verbum Dei ultro & exscitios respiciunt. Nam quia voluntarie & destinato consilio Spiritum gratia blasphemant, eum abnegant & deestantur, à Deo rursus deseruntur & Satana traduntur, qui illos indurat, ut eò magis Deum blasphement, & ipsius verbum, quo converteri possent, malitiosè contemnunt. Hinc fit ut peccatum hoc irremissibile dicatur.

XLVI. Errat ergo Baradius (cui essensum præbent Suarez & alij) lib. 8. c. 17. concord. & Historiæ Evangel. p. 557. cum propterea peccatum hoc irremissibile dicit, quod magna cum difficultate remittatur. Item. Bellarm. lib. 1. de verb. Dei cap. 17. & lib. 2. de pœnit. c. 16. qui peccatum hoc non absolute & simpliciter irremissibile asserit, verum quia ordinarie, & ut plurimum non curetur. Ideo & à dōvator Heb. 6. 4. non per absolute, sed per ut plurimum explicandum vult.

XLVII. Similiter Socinus qui verba Christi, Matt. 12. 32. absolute accipienda negat, sed in hoc annexo, si videlicet is, qui in Sp. S. blasphemaverit, nominatim hujus peccati pœnitentiam non egerit, ejusq̄ veniam à Deo ipsi rationibus, quibus Deus ad agnoscendum, moveri solet, impetrare studuerit. Hinc in cap. 5. 1. Johan. Epist. p. 495. scribit: Actum blasphemandi in Spiritum S. esse quidem ad mortem, quia mortis æternæ reum committentem, illum faciat, sed tamen non penitus ac profus absolute, sed tum Deum s. is, qui eum commiserit, ejus seriam pœnitentiam non egerit. Verum hoc errare, ex antea dictis liquet, Christus namq̄ peccatum hoc planè irremissibile asserit, utpote in hoc, peccatum in Spiritum S. ab omnibus alijs peccatis discernens. nam qui pœnitentiam

rentiam agit, non peccat in Spiritum S. & discrete dicitur in epistola ad Hebræos non posse homines hos ad penitentiam reverti. Rectissime ergo Athanasius Tom. I. p. 392. Observandum est. Non dixisse Christum blasphemanti & μετανοῶντι, respicienti, remissionem dandam non esse, sed blasphemanti, & in blasphemiâ manenti ἐπεὶ εἰδήσῃς ὅτι ἐστὶν ἀμαρτία ἀσυγχώρητος, ὡς καὶ τῷ θεῷ, ἐν τοῖς γνησίοις κηρύσσας ἀξίως μετανοῦσαι.

Πόρισμα V.

XLVIII. PECCATUM IN SPIRITUM S. INDURATIO. EXCÆCATIO, ET FINALIS IMPENITENTIA COMITATUR. Hæc enim infallibilia hujus peccati sunt consequentia. Quoniam enim hi peccatores Spiritum S. blasphemis & convitijs acriter proferunt, ideo non immerito Sp. S. gratiam suam ab illis subtrahit, & in reprobum sensum tradi permittit. Hinc illa induratio, & quia verbum Dei in istâ induratione respuunt, in finali impenitentia permanent, & ob hæc peccatum hoc remitti non potest.

Πόρισμα VI.

XLIX. PRO PECCATORE IN SPIRITUM S. Non est orandum. Joh. 5. 16. nã cum irremissibile nobis esse constet, frustra pro peccatore orabimus, cui peccatum non remittitur. Non autem absolute dico, pro hisce peccatoribus, orandum non esse. Nam quidam videntur nobis esse peccatores, quidam revera sunt. De prioribus quoniam infallibiliter dicere non possumus, quod sint peccatores in Spiritu S. sed tantum videntur, ideoq; preces pro illis fundere possumus & debemus, hac nimirum conditione si omnino non sunt indurati, ut convertantur & resistant, hoc enim & Deus ipse vult, 1. Tim. 2. 1. & charitas jubet. Pro illis vero quos ex infallibilibus indicijs esse peccatores, & permultos annos Spiritui S. resistere cognoscimus pro illis orare non debemus. Christus etiam oravit pro peccatoribus sed pro illis, qui ignoranter peccarunt. Sic enim inquit. Remitte illis, quia

quia nesciunt quid faciunt. Præterea Christi oratio duplex fuit una generalis, qua pro toto mûdo intercessit: altera specialis, quâ pro electis intercessit, nō hoc, sed priori modo pro induratis oravit.

Πόρσιμα VII.

L. DE PECCATORE IN SPIRITUM S. Non temerè est pronuntiandum. sed non nisi à posteriori & ex finali impænitentia. Sic Augustin. Tom. 10. Serm. 11. de verb. domin. Ista impænitentia, (quâ ille intelligit, ut supra dictum, Peccatum in Spiritum S.) quamdiu quisq̃ in hac carne vivit non potest judicari: Et postea inquit: Nobite ergo judicare. Et recte. Nos enim non sumus ἀγγελοὶ, neq̃ scimus, an hominīs taliter peccantis exister omnimodo fuerit liberum. Præterea in tali nostro iudicio sæpè erramus, potest enim fieri, ut quis videatur nobis peccator in Spiritum S. qui tamen pænitentiam agit. Exemplum est Manassēs. 2. Regum 21. 6, 2. Paralip. 33. 12.

CAPUT: III.

Quæstiones aliquot explicans.

LII. Fuerunt hæc μετὰ τὴν προῤῥησιν pro ratione instituti nostri annotata, sequitur jam ut etiam Quæstiones nonnullas explicemus, quæ dubiæ videntur. Sic itaq̃.

QUÆSTIO. I.

An peccatum in Spiritum S. committatur etiam in Filium & Patrem?

LII. Ad hanc Quæstionem decidendam observanda est distinctio, quod opera Trinitatis ad extra sint indivisa. Sic quicquid pater facit, facit etiam Filius & Spiritus S. & contra. Considerantur tamen opera Dei, vel, absolute, vel relate. Quando absolute considerantur, tunc actiones Trinitatis omnibus tribus personis communes sunt. Sic pater creat, redimit & sanctificat. Idem facit & Filius & Spiritus S. Quando vero relate considerantur, tunc cujuslibet personæ proprietas, in qua
C 2 se quæ

se qualibet potissimum manifestavit attenditur. Sic quia se pater maxime in opere creationis, Filius in opere redemptionis, Spiritus Sanctus in opere illuminationis, & Sanctificationis manifestavit. Patri creatio, Filio redemptio, Spiritus Sancto Sanctificatio & illuminatio tribuitur. Quando jam queritur? An Peccator in Spiritu S. in Patrem & Filium etiam peccet? Respondemus, quod actiones DEI aut absolute, aut relate consideranda sint, si absolute dictum, tunc non solum talis peccator in Spiritu S. sed & in patre & Filium peccat. Sin vero relate & cum observabili quaedam peccata, quatenus nimirum cujuslibet personae proprietates attenditur peccatum hoc in tertiam personam committitur, cujus opera sunt, illuminare, docere, Sanctificare, per verbum & sacramenta regenerare. Cum vero talis peccator, in hac opera in quibus Spiritus S. se potissimum manifestavit delinquat, ideo hoc peccatum dicitur in Spiritum S.

QUÆSTIO. II.

An Renati possint committere peccatum in Spiritum Sanctum.

LIII. Negativam defendunt Calviniani, docentes Renatos non posse committere peccatum in Sp. S. medium probationis exinde petunt, quia renatum esse & electum esse pari passu ambulant. Quibus assentitur Smalcus in refutat. D. Graveri de Spirit. S. p. 25. quando Præterea inquit, miramur Graverum regeneratos. ab electis distinguere, dum ait regeneratos, non electos finaliter Spiritum S. amittere, & gratia Dei excidere, posse. Quasi scilicet non sint convertibilia, & idem prorsus significantia, regeneratum & electum esse &c. Sed isti homines fallunt & falluntur, quod ut declaretur, de duobus paucis agendum erit. 1. Renatos & electos differre. 2. renatos posse gratia Dei excidere, & sic etiam committere peccatum in Spiritum S.

LIV. Primum sic probo. Qui se habent ut damnabiles & in-

damna-

damnabiles illi verè differunt. Renati & electi se habent ut damnabiles & indamnabiles, Ergo renati & electi verè differunt. Major liquet, Minorem affirmat scriptura, nimirum 1. renatos, gratiâ Dei excidere posse finaliter, ac sic damnari. Id enim Christus ipse affirmat. Luc. 8. v. 6. & 13. Matth. 13. 5. Marc. 4. 5. quod dentur tales auditores, qui cū gaudio suscipiunt sermonem Dei, in quorum cordibus etiam sermo enascatur, & sic fructum afferat, nimirum fidem, quod autem illi tempore tentationis à Deo recedant, exemplum est in Judâ & alijs. Fuerunt itaq; illi homines antea renati, & postea dū renati esse cessarunt, damnati sunt. 2. Electos non damnari posse, exinde constat, quia illi in fide ad finem perseverant, & scriptura dicit fieri non posse, electos seduci. Matth. 24. 24. Hoc & Calviniani concedunt, licet absoluto Dei Decreto id fieri statuunt.

LIV. Demonstratio jam primo. secundum longâ probatione non indiget, sed sponte sua collabascit. nam medium quo Calviniani suam propositionem asseruerunt, falsum fuit. Paucis tamè dicendum est, beatos renatos peccatum in Sp. S. committere posse, hoc patet ex Epistolâ ad Hebræos, in quâ autor auditores suos qui verè fuerunt renati ac Sp. S. acceperunt, uti videre est supra §. 12. admonet, ut in fide permaneant verbū n. e. Dei rejiciant, agnitam veritatem blasphement, Sanguinem fœderis pollutum ducant, ac Spiritum S. maliciose & voluntariè abnegent, ex quibus constat, illos Hebræos peccatum in Sp. S. committentes renatos fuisse, Relinquitur ergo Renatos in Spiritum S. posse peccare, non electos.

QUÆSTIO III.

An peccantes in Sp. S. appetant malum, quâ malum?

LV. Quæstio hæc oritur, ex secundo atributione essentiali, ubi dicebatur, quod ad constitutionē peccati in Spiritum S. requiratur malitiosa & spontanea, ex Heb. 6. 6. rejectio. Hinc jam queritur, An voluntas hominis possit malum, quâ malum

lum appetere? Si philosophum consules, certe negabit, dicit enim intellectus nostri objectum esse à ληθεω, ad quam ipse naturaliter fertur. Voluntas item objectum esse bonum. Et ut Cicero ait, naturâ omnes quæ bona videntur, sequuntur, fugiuntq; contraria. Ex quibus constat hominem non posse malum appetere, & si appetit, tamen appetit sub specie boni. Quomodo ergo poterit homo, voluntariè veritatem divinam agnitâ rejicere, & sic spontè tantum malum appetere? Dicendum ergo, quod omninò hominis intellectus & voluntas, malum appetant, (quamvis idea & simulachro boni vestitum) id enim scriptura sacra dilucidè asserit. Gen. 6. v. 5. 6. c. 8. 21.

LVI. Proinde distinguendum est 1. inter voluntatem, quatenus à seors, & ex naturâ sui consideratur; & quatenus peccato originis corrupta est, & à Diabolo excacata. Priori modo nunquam malum, sed bonum appetit, est enim à Deo bonus creatus Gen. 1. Posteriori verò modo voluntas nostra malum appetit. Unde Thomas inquit. Homo sicut & alia quælibet res naturaliter habet appetitum boni, unde, quod ad malum ejus appetitus declinet, contingit ex aliquâ corruptione: Idq; fit non tantum in spiritualibus sed sæpius in civilibus. Sic enim fur furtum malum esse scit, & propterea capite plectendum se novit, interim tamen illud furtum licet sub specie boni, fiat, appetit. Imo homines meliora, licet intelligentes sæpè mala appetere testatur Medea, quando inquit. Video meliora, proboq; deteriora sequor.

LVII. Distinguendum 2. est inter hominem, ratione reliquiarum imaginis divinæ, & ratione indurationis consideratum; Illo modo, homo malum quâ malum non appetit, & veritatem non abnegat; hoc verò, non nisi malum appetere potest; Sic audientes Jeremiæ sciebant prophetam à Deo esse missum, sciebant et idem verbum, quod prædicabat, Dei esse verbum. tamè quia indurati erant ac excacati, dicebant. Verbum quod annunciaſti vobis in nomine domini, non faciemus.

Q U Æ.

QUÆSTIO IV.

Estne propterea peccatum in Spiritum S. irremissibile, quod Deus istis peccatoribus ex absoluto Decreto gratiam salvatricem denegarit?

LVIII. Dux de hac re circumferuntur sententiæ. Prior est Lutheranorum; altera, Calvinianorum; Lutherani negant absolutum Dei decretum, quo Deus peccatores reprobavit, ut non possint ad veram pœnitentiam reverti, & aliam causam irremissibilitatis, ut ita loquar, supra annotatam, afferunt. Calviniani verò hanc causam ponunt, quod peccatoribus in Spiritum S. peccatum remitti nequeat, nimirum reprobationem æternam, & absolutum decretum. Sic enim Musculus in c. 12. Matth. inquit. Sed quare (scilicet peccatores in Spiritum S.) nequeunt renovari per pœnitentiam? Resp. Quia reprobi sunt, & captivi Satanae vasa iræ, in interitum parata &c. Ex quibus sat apparet, Calvinianos culpam ad Deum referre, qui non velit illos homines ad salutem venire. Est autem hæc sententia blasphema in sacram scripturam, & in meritum Christi. sic enim Deus inquit: Ezech. 33. 11. Vivo ego nolo mortem impij, sed ut convertatur à viâ suâ & vivat. confer. Ezech. 18. Joh. 3. 16. Rom. 11. 32. 1. Tim. 2. 4. 2. Petr. 3. 9. Quæ in contrariam partem à Calvinianis afferuntur, & ad nostra argumenta excipiuntur, nulli sunt momenti, & alibi passim refutata.

QUÆSTIO V.

Estne verò propterea hoc peccatum irremissibile, quia Deus pro illo non mortuus & passus est, vel pro illo non satisfecit?

LIX. Neq; hæc est causa quare hoc peccatum in Spiritum S. sit irremissibile; Deus enim pro omnibus hominibus satis fecit, mortuus & passus est, etiam pro illis qui filium Dei abnegant. 2. Petr. 2. 1. ac illos, qui sanguinem fœderis pollutum ducunt, & Spiritum gratiæ contumelia afficiunt

etiam, sanctificavit, Heb. 10. 29. confer. Esai. 53. 6. Joh. 1. 29. 1. Joh. 2. 2. 1. Cor. 15. 22. 2. Cor. 5. 15. 1. Tim. 2. 6. 1. Tim. 4. 10. &c: quae & alia indubitato monstrant, Christum non solum pro electis sed etiam pro impijs, adeoque pro peccantibus in Spiritum S. mortuum & passum esse, ac satis fecisse non solum sufficienter, sed & efficienter.

LX. Notetur saltem, quod Christus quidem pro omnibus hominibus totius mundi passus & mortuus sit, eosque salvos fieri velit, sed cum hac conditione; si nimirum homines fide meritum Christi apprehenderint, ac salutariter sibi applicaverint, vitam aeternam consecuturos esse, qui autem hoc non fecerint, illis meritum Christi nihil prodesse. Sic quia peccantes in Spiritum S. meritum Christi derestantur, utique peccatum eorum irremissibile manet.

LXI. Calviniani vero rursus a nobis divorcium faciunt, quando Christum pro hisce peccatoribus satisfecisse negant, quae sententia cum sacrae scripturae contradicat merito rejicitur. Quae autem hic afferant, plerumque loquuntur de salutari fructu & applicatione mortis & passionis Christi, cum distinguere debeant, inter mortem & ejus fructum.

QUAESTIO. VI.

An autem Peccatum in Spiritum S. ob id irremissibile dicitur, quia Deus hos peccatores non serio vocavit,

LXII. Quid de hac sententia statuendum sit, notum est, rursus ex orthodoxorum doctrina, qui ex Sacrae scripturae docent, Deum non tantum omnes salvos fieri velle, pro omnibus mortuum esse, ac satisfecisse, sed etiam omnes serio vocasse, etiam impios, qui servos Christi occidunt Matth. 22. 3. confer. alia loca Matth. 23. 37. Esai. 65. 2. proverb. 1. 24. Calviniani vero causam irremissibilitatis ad vocationis omissionem transferunt, quae sententia, utpote verbo Dei contraria, recte rejicitur.

LXIII. Et haec praecipuae quaestiones sunt, quas hac vice, pro tenuitate ingenij explicare libuit. Interim hic pedes figimus Deo & Spiritui gratiae grates agentes, quod nostram mentem ac oculos aperire dignatus fuerit, quod peccatum hoc gravissimum recte considerare potuerimus, eundem porro animitus invocamus, ut donum sui Spiritus nobis adfistere velit, quo non solum hoc, sed & alia peccata, quantum possibile est fugere possimus, & vitam ipsi placentem agamus, ut cuncta nostra facta ac dicta vergant in ipsius gloriam, nostram salutem, per Christum Iesum servatorem nostrum.

Amen.

SOLI DEO GLORIA.

QUÆSTIO IV.

Estne propterea peccatum in Spiritu
bile, quod Deus istis peccatoribus
soluta Decreto gratiam salvat
denegarit?

LVIII. *Dux de hac re circumferuntur sententia Lutheranorum; altera, Calvinianorum; Lutheri solutum Dei decretum, quo Deus peccatores repossent ad veram poenitentiam reverti, & aliam misibilitatis, ut ita loquar, supra annotatam, Calviniani verò hanc causam ponunt, quod peccatores peccatum remitti nequeat, nimirum reprobationis & absolutum decretum. Sic enim Musculus inquit. Sed quare (scilicet peccatores in Spiritu) queunt renovari per poenitentiam? Responsum est, & captivi Satanæ vasa iræ, in interitum Ex quibus sat apparet, Calvinianos culpam ad qui non velint illos homines ad salutem venire. sententia blasphema in sacram scripturam, & in scriptis. sic enim Deus inquit: Ezech. 33. 11. Vivo egredietur impij, sed ut converteatur à viâ suâ & vivat. con Joh. 3. 16. Rom. 11. 32. 1. Tim. 2. 4. 2. Petri contrariam partem à Calvinianis afferuntur, & argumenta excipiuntur, nulli sunt momenti, & alibi p*

QUÆSTIO V.

Estne verò propterea hoc peccatum in Spiritu
bile, quia Deus pro illo non mortuus
est, vel pro illo non satisfecit?

LIX. *Neq; hæc est causa quare hoc peccatum in Spiritu
miserabile; Deus enim pro omnibus hominibus satisfecit,
suscipit, etiam pro illis qui filium Dei abnegant. 2. Petri
Sanguinem fœderis pollutum ducunt, & Spiritum grati*

